

Latvijas izaicinājumi Eiropas atveseļošanās plāna kontekstā

Ingars Zustrups, Ekonomikas un Finanšu lietu
ģenerāldirektrāts

2020. gada 30. jūnijs

Eiropas atveseļošanās un noturības instruments

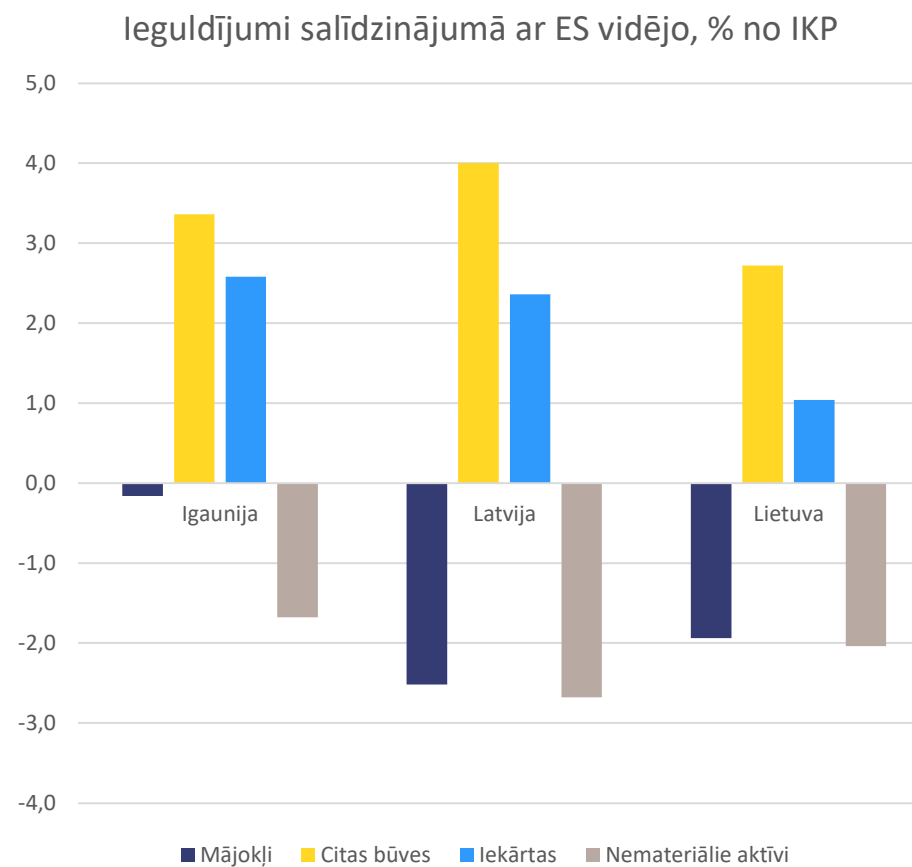
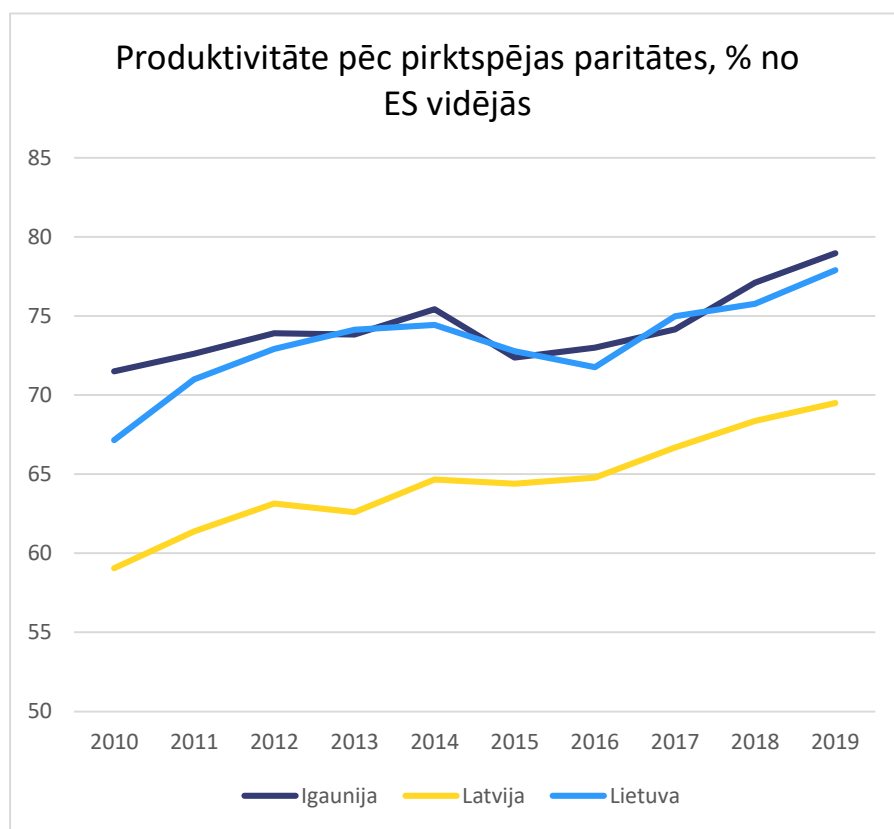
- *Pieejami €560 miljardi, no tiem €310 miljardi grantos, €250 miljardi aizdevumos*
- *Latvijai indikatīvi €2.9 miljardi jeb ~10% no IKP*
- *Investīciju un reformu atbalstam, tostarp pārejai uz zaļu un digitālu ekonomiku*
- *Valstīm jā sagatavo atveseļošanas un noturības plāni, kas balstīti uz Eiropas Semestra ietvaros identificētajām prioritātēm*

Latvijas galvenie izaicinājumi

- *Tuvoties ES vidējam dzīves līmenim*
- *Nodrošināt iekļaujošu izaugsmi*
- *Veicināt enerģētikas dekarbonizāciju*
- *Risināt ar iedzīvotāju samazināšanos saistītās problēmas*

Tuvoties ES vidējam dzīves līmenim

Galvenie strukturālie izaicinājumi produktivitātes pieaugumam

- Iedzīvotāju skaita samazināšanās
- Ēnu ekonomika
- Ieguldījumi izpētē un produktu attīstīšanā
- Sabiedrības prasmju uzlabošana
- Mājokļu pieejamība un darbinieku mobilitāte
- Korupcijas uztvere un konkurence publiskajos iepirkumos

Nevienlīdzība

- Ienākumu nevienlīdzība Latvijā ir starp augstākajām ES, īpaši zemi ienākumi ir cilvēkiem pensijas vecumā
- 'Tirgus ienākumu' nevienlīdzība salīdzinoši zema, taču sociālās aizsardzības sistēma ir vāji finansēta un tās ietekme uz ienākumu izlīdzināšanu starp zemākajām ES
- Izteiktas reģionālās atšķirības, it īpaši darba vietu pieejamībā
- Nevienlīdzību pastiprina – mājokļu, veselības aprūpes, izglītības pieejamība

Veselības aprūpes pieejamība

- Sabiedrības veselības stāvoklis ir salīdzinoši slikts, ietekmējot dzīves kvalitāti, darbaspējas
- Salīdzinoši augsti 'dzīvesveida' riski, taču pakalpojumu nepieejamība lielai daļai sabiedrības ir pie vainas
- Trūkst veselības aprūpes darbinieku, it īpaši reģionos
- Veselības aprūpes finansējums starp zemākajiem ES

Izglītība un prasmes

- Pamatizglītības līmenis virs vidējās ES, taču sistēmas izmaksas ir salīdzinoši augstas. Bažas par skolotāju trūkumu tuvākajā nākotnē
- Fragmentēta augstākās izglītības sistēma, salīdzinoši maz studentu STEM priekšmetos un arodskolās
- Zems pieaugušo īpatsvars mūžizglītībā, zemas IT prasmes

Latvijas enerģētikas sektors ir starp zaļākajiem ES, taču energoefektivitāte klibo

- Siltumnīcefekta gāzu emisiju apjoms strauji samazinājies posmā no 1990. gada līdz 2000. gadam. Kopš tā laika nav būtiski mainījies.
- Atjaunojamās enerģijas īpatsvars tuvu 40%, taču salīdzinoši zems transporta sektorā. Jāturpina audzēt atjaunojamo energoavotu īpatsvars, taču jāizvēlas izmaksu ziņā efektīvākie risinājumi.
- Ienākumu līmeņa pieauguma dēļ pieaug enerģijas patēriņš transportā un mājokļu uzturēšanā. Lai sasniegtu klimata mērķus, jāsiltina mājokļi un jāveicina sabiedriskā transporta un velo izmantošana
- Atkritumu pārstrādes īpatsvars nemainīgi zems jau 10 gadu